

Barraca 13 de la Serra Gallina

Rellinars

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: Serra Gallina
Alçada: 408

Coordenades:

Latitud: 41.64758
Longitud: 1.91472
UTM Est (X): 409625
UTM Nord (Y): 4611217

Classificació

Número de fitxa 08179 - 126
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Modern Contemporani Popular
Segle XVIII-XX
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: La coberta s'està enfonsant degut a la pèrdua del recobriment de la coberta i la invasió d'aquesta per plantes del tipus arbustives.
Protecció Legal
Observacions protecció: Decret 27/2011 del Consell Comarcal del vallès Occidental
Accés Difícil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08178A0100001000000OU
Autoria de la fitxa Jordi Montlló i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa: ds., 16/03/2019 - 01:00

Descripció

Barraca de pedra seca situada al sud-oest de Serra Gallina, pujant pel camí del Gibert a Casajoana, en un revolt molt tancat abans d'arribar a una torre elèctrica. Es tracta d'una construcció aèria adossada al marge de dimensions reduïdes. Està construïda en un cap de feixa, aprofitant el marge rocallós.

És de planta rectangular (1,20 m per 1,80 m mides preses a l'exterior). Està feta bàsicament per llesques de pedra calcària, força planera i de dimensions reduïdes. La porta d'accés, orientada al nord-oest està desplaçada cap a l'esquerra de la façana; i mesura 0,74 m d'alçada per 0,47 m d'amplada màxima amb els brancals lleugerament inclinats. Té una sola llinda, plana amb una petita lleixa per la part interior de 12 cm de costat. Els murs tenen un gruix de 0,40 metres. La coberta és de volta per aproximació de filades amb un petit enderroc resultat de la pèrdua del recobriment de terra i el creixement de romaní i argelaga als seu damunt. L'alçada interior, des del terra fins al punt central de la volta és d' 1,40 mestres. Conserva el voladís que a nivell de la porta mesura 1,00 metres. Té una espitllera orientada a l'oest.

Observacions:

Barraca inventariada per l'Observatori del Paisatge de Catalunya dins el projecte Wikipedra de construccions de pedra seca, amb el codi número 9492.

En aquest indret, es localitzen tres barraques gairebé una a tocar de l'altre.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. A Rellinars aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya, en les parets de marge per aterassar el terreny i també en tines.

Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

PLANS MAESTRA, Jaume (2009). Arquitectura tradicional rural en pedra seca a la comarca del Bages. Ajuntament de Bellpuig i Publicacions d l'Abadia de Montserrat.

RECULL HISTÒRIC DE MURA (2017). Pedra seca, pedra viva. Patrimoni vitícola i desenvolupament econòmic. Ponències i comunicacions de la IX Trobada d'Estudis per a la preservació del patrimoni de la pedra seca als Països Catalans.

RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.

SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.

SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.

SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.

SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.

